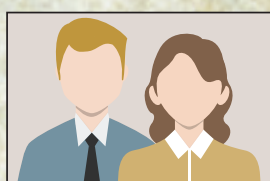

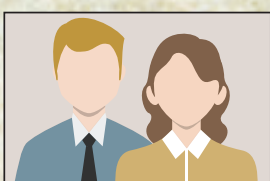
בהוקרה מתנועת המושבים בישראל

המייסדים

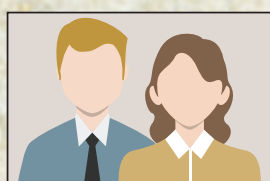
כפר ורבורג | 1939

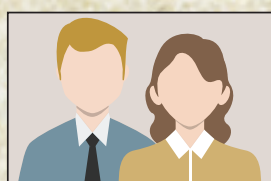
בן-ארצי זהבה ויצחק

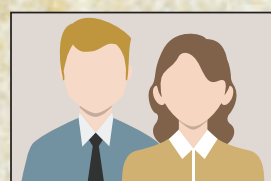
בלוך רבקה ושבח

בכרך ציפורה ואלפרד

בזנט מאירה ויצחק

אופנהיימר חיה והיינץ

אדלר צביה וחנן

אדלמן מניה ושמאי

זונרלינג זהבה ויהודה

ויסמן לאה ונפתלי

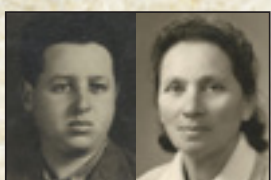
הגלר שושנה ויהושע

דרומי חולדה ומנחם

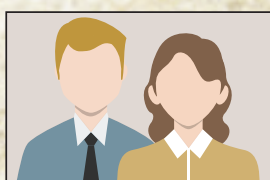
גרמנסקי ג'ניה ואריה

גנני רחל ואורי

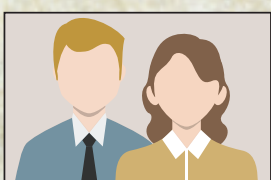
גולדפרב מוטיה ושולם

בר-יוסף לאה וחיים

כהן אסתר וזלמן

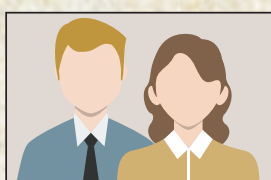
ישראלי רחל ואריה

יוסף אילזה והנס

טפר שרה ויהודה

חייקין חוה ואריה

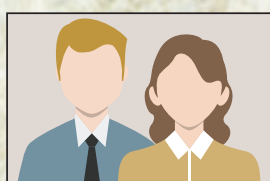
חיימסון יהודית ומנחם

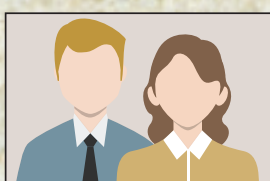
זילברשטיין יפה ומנחם

זילברבוש ברטה ומרדכי

סגל יפה ויוסף

נטר שושנה ויעקב

מילר יונה ומרדכי

ליליה הלגה וריכרד

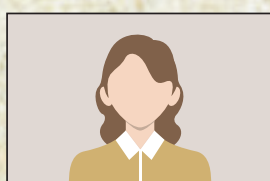
ליברידר מלכה ווליא

לובינגר פניה ווולטר

כהן זהבה ויחיאל

קסטלן נורית

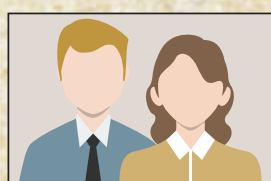
קייזרמן רבקה ואריה

צוך מרים ופתחיה

צופין לאה ואברהם

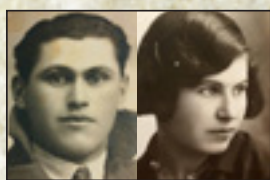
פרויס רחל ולותר

פקלמן בתיה וברוך

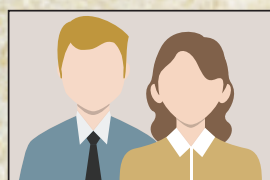
סובוביץ רחל ומרדכי

שניידר יונה וגבריאל

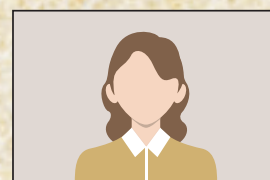
שוחת אסתר ומיכאל

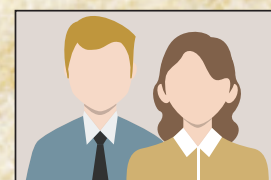
רטנר הדסה ושלמה

רוזנבלום סוניה וזאב

רודיק סטלה

רבינוביץ' חנה ונפתלי

כפר-ורבורג - מושב עובדים להתיישבות חקלאית שיתופית בע"מ. מושב באזור הדרום, בתחום המועצה האזורית באר טוביה - מונה 98 נחלות חקלאיות. המושב עלה על הקרקע ב-31 באוקטובר 1939 על-ידי אמי"א, החברה המיישבת. המקום נקרא ע"ש פליקס ורבורג, ממנהיגי הקהילה היהודית בארצות הברית, ומייסדי ארגון הג'וינט.

מייסדי כפר ורבורג היו חברי "ארגון כפר מנחם", קבוצת פועלים חקלאיים שהתארגנו ברחובות, שהתיישבו לראשונה בשנת 1935 על אדמות שנרכשו מהכפר אידיניבה ע"י קק"ל ובהשתתפות החברים. כפר זה שכן ליד כפר מנחם של ימינו. במאורעות 1936 נעזב המקום ונהרס ע"י ערבים. ב-27 ביולי 1937, במסגרת התיישבות "חומה ומגדל", חזרה הקבוצה והקימה את כפר-מנחם. בשנת 1939 החליפו המוסדות המיישבים את חברי הארגון בגרעין של "השומר הצעיר" שהקים במקום קיבוץ כפר מנחם. אנשי "ארגון כפר מנחם" עברו והקימו את כפר ורבורג בסמוך לכפר טוביה, לעיבוי ההתיישבות היהודית באזור.

כפר ורבורג תוכנן להיות מושב בן 60 נחלות חקלאיות. ראשוני המתיישבים היו 30 המשפחות מאנשי "ארגון כפר מנחם" ועוד 10 משפחות מעולי גרמניה, שהצטרפו כיחידים, ומספר משפחות של עובדי ציבור שהתיישבו במשקי עזר. עד קום המדינה הצטרפו לכפר משפחות נוספות שהתיישבו ב-20 נחלות שהשלימו את השישים וכאלה שהחליפו חלק מן המתיישבים הראשונים. היו אלה משפחות מגבתון, ממצפה, ממנחמיה, מבית יוסף, מבאר-טוביה ועוד.

מושב כפר ורבורג היה היישוב הראשון שחבריו קיבלו אמצעי ייצור לקיום עצמאי מרגע הקמתו: כל משק קיבל 2 פרות, "חצי" סוס, 25 דונם, לול תרנגולות קטן ואמצעי השקיה. בשנים הראשונות התחנכו ילדי המושב במקום, לאחר מכן הוקם ב"ס משותף לכפר ורבורג ובאר טוביה, שהורחב בראשית שנות החמישים לבי"ס אזורי "מבואות".

במלחמת העולם השנייה התגייסו חברים מאנשי הכפר, בעלי משפחות, לצבא הבריטי ולבריגדה. במלחמת השחרור, עם תחילת פלישת

באבות ערב לארץ במחצית מאי 1948, הייתה הערכה שתנועת הצבא המצרי צפונה תהיה דרך הכביש הסמוך למושב, ועל כן הוקם עליו מחסום שנקרא בהמשך "מחסום כפר ורבורג". במלחמת השחרור עמד כפר ורבורג בקו החזית השני מול הפולש המצרי. במהלך המלחמה פונו הילדים והאימהות מספר פעמים ליישובים במרכז הארץ. בתחום בית הקברות של המושב נמצא בית קברות צבאי רשמי של מדינת ישראל, בו קבורים חללים רבים מקרבות מלחמת השחרור שנפלו באזור הדרום.

בראשית שנות החמישים קלט המושב כ-45 משפחות עולים מארצות אירופה, ניצולי שואה ברובם. 38 משפחות התיישבו בנחלות חקלאיות ב"הרחבה" (2 רחובות חדשים שהתווספו למושב), ומשפחות נוספות, של בעלי מלאכה, ביחידות נוספות. משקים אלה הוקמו על-ידי הסוכנות. ותיקי הכפר התגייסו לקליטת המתיישבים החדשים.

בשנת 1955 נערכה חגיגה חקלאית גדולה ברוב עם לציון 1000 ראשי בקר במושב - "חג האלף"... כפר ורבורג היה מן המושבים שענף הבקר היה בו ענף מרכזי והיה בין המגדלים המצטיינים. בחגיגה שנערכה בחסות משרד החקלאות והתאחדות מגדלי בקר נערכו תחרויות ונתנו פרסים למגדלים המצטיינים. בין הזוכים היו תושבי "הרחבה", מה שהעיד על קליטתם והתערותם במשק החקלאי.

בשנת 1957 נחנך במושב "בית עם" גדול בן 800 מקומות ששימש את כל תושבי הדרום. הועלו בו הצגות ומחזות זמר, הוקרנו בו סרטים ונערכו בו אירועי התרבות של המושב והסביבה. הבית נקרא ע"ש שמואל צ'רלס פסמן שהיה מנהל אמי"א.

בשנת 1959 הוקמה בכפר אנדרטה, שעוצבה ע"י האדריכל אשר חירם, ובה הונצחו שלושה מבני הכפר שנפלו במלחמת השחרור. מאוחר יותר נוספו, לצערנו, חללים נוספים מאנשי הכפר שהונצחו במקום.

היום המושב גדל והתרחב עם שובם של בני רבים והצטרפותם של תושבים חדשים המתגוררים בהרחבה חדשה שבנייתה החלה בשנות התשעים. המקום שומר עדיין על צביון חקלאי ובו משקים פעילים, למרות שחלק מן התושבים מוצאים פרנסתם ממקורות אחרים.